

Najboljše prijateljice ne
pustiš čakati v izlozbi

Manj denarja za »duševno hrano«

(Im) Pri splošnih podražitvah, kot smo jih deležni pri nas, je navadno prav kultura tista, ki jo v družinskem proračunu najprej prečrtamo. Tudi pri vas doma steče kdaj beseda o varčevanju? S svinčnikom v roki računate, kje bi lahko kaj prihranili. Čeprav si danes družine brez knjig skorajda ne moremo zamisliti, se izposojena knjiga bere enako dobro kot kupljena. Članarina v knjižnicah Šiške bi utegnila biti letos nekoliko dražja kot lani, bo pa še zmeraj cenejša kot nakup novih, zlasti še za tiste, ki jim ne gre za metrsko opremljene knjižne police.

Ljudje si knjige čedalje bolj sposojajo, kot pa kupujejo, saj je v zadnjem času v vsakem gospodinjstvu prihranjen stotak že dragocen prihranek.

Ce je bralec seznanjen z ugotovitvami založnikov o poslovnem gospodarskem položaju naše knjige in založb, ga sorazmerno visoke indeksne stopnje pač niso mogle razvedriti; kajti nobenega bistvenega, strukturnega gospodarskega in družbenega problema v založništvu ne rešujejo. Kažejo na inflacijsko nabreklost, tek založb pod visokim plinom, ko motor hrumi in buči, v resnici pa vsa stvar le z največjo težavo sopiha po siloviti strmini podražitev in stroškov. Manjše olajšave za založništvo kot gospodarsko dejavnost posebnega družbenega pomena, katere blago — vrednota, knjiga — ne bi bilo enako kateremukoli blagu, ne morejo več zagotoviti denarja za reševanje posebnih ekonomskih problemov založništva. Zastran prodaje knjig je, kot kaže, konec nedavnih iluzij, da bodo ljudje v gmotni stiski kupovali več »duševne hrane«, torej tudi knjig. Najhuje pa je, da kljub odkupom naklad in subvencijam knjižnicam, spravimo v knjižnice — ki pa jih bodo ljudje zdaj najbolj potrebovali — le neznamenit delež naklad, kakih 6 ali 7 odstotkov, medtem ko gre v razvitih deželah v knjižnice celo okrog 20 odstotkov naklad.

Knjižničarstvo kot celota je sicer kulturna dejavnost, vendar je po svoji vsebini sestavina številnih področij družbenega dela — problemski sklopi so v podrobnejših analizah pokazali, da je najdražja knjiga tista, ki ne pride v roke uporabniku.

Akcijiski odbor SZDL je sprejel sklepe, ki naj bi domačo knjigo obvarovali pred še večjo krizo, za zmanjšanje carinskih dajatev ter administrativnih ovir pri izvozu in uvozu knjige, za odpravo omejitvenih ukrepov, ki onemogočajo OZD nakup knjig in nakup opreme za knjižnice, sklepe o svobodnem pretoku informacij, o zmanjšanju administrativnega in formalno informativnega tiska, o davčnih olajšavah, če kupiš knjigo... Nalog je torej več kot dovolj.

Drago Vobovnik je najbrž
najmlajši predsednik odbora
Zveze borcev v Sloveniji

KS je prava baza

Pogovarjati se z Dragom Vobovnikom pomeni poslušati težave posameznika, ki so skupne in skupne težave, ki so težave posameznika. Najbrž najmlajši predsednik odbora Zveze borcev v Sloveniji, družbenopolitični delavec in predsednik krajevne skupnosti Smlednik je o samem delu v najmanjši ozemeljski enoti pri nas dejal:

»Delovanje v krajevni skupnosti naj bi bila vsakemu krajanu prva skrb, saj je to njegova neposredna srenja, kjer vendarle prebije večji del svojega življenja. Tukaj, v krajevni skupnosti, se človek sreča pravzaprav z vsemi banalnostmi življenja, pa naj gre za avtobus, ki zamuja, telefon, cesto, kanalizacijo, družabno življenje, stike s sosedi ali s čimerkoli. To je tista prva stopnica za nastope v javnosti, kjer človek lahko dokazuje svoje sposobnosti. Tukaj navadno nimaš za seboj nič razen pridnih rok in volje krajanov, prave baze, kot pravimo.«

Drago Vobovnik je postal občan občine Šiška nekje v začetku šestdesetih let. Naselil se je v Valburgi, krajevni skupnosti Smlednik, ki sicer sodi v občino Šiška, vodovod in elektrika pa to krajevno skupnost vezeta na občino Kranj. Toda to za življenje posameznika najbrž ni pomembno. Kako se torej Drago Vobovnik počuti v vasi na robu občinskih meja? Kot domačin ali še vedno kot prišlek?

»Mi v gradu vendarle živimo nekoliko odmaknjeno, tudi z delom smo vezani na Ljubljano. Vendar domov seveda ne hodim samo spat, vpet sem v vsa dogajanja kraja in pravim, da sem Smledničan. Resda tukaj nimamo sorodstvenih vezi, ne poznamo dovolj preteklosti, nimamo korenin. Marsikaj nam je težje doumeti, včasih pa prav zato lažje rečemo pravo besedo, ker nismo z ničemer obremenjeni. Očitno smo kar uporabni, saj nas precej deluje v krajevni skupnosti. Žal pa v zadnjem času popušča zagnanost, hkrati pa je tako: interes za delo naraste, kakor hitro gre za konkretne zadeve.«

In teh stvarnih zadev v krajevni skupnosti v preteklosti ni bilo malo. Dobili so vrtec (ki žal ni polno zaseden), telovadnico, zaklonske, telefonsko centralo, asfaltirane ceste. Še veliko pa je treba opraviti in razjasniti. Tako vprašanje vodovoda, ceste Smlednik — Vikrče, neudobnih prevozov krajanov do delovnih mest, vprašanje pokopališča, večjega števila telefonskih priključkov, pretesne trgovine, zbiralnice mleka, ambulate, popravila starega gradu in še kaj bi se našlo.

»Veste, s strpnostjo je mogoče marsikaj doseči in urediti...«

Drago Vobovnik je Pohorec. Rojen v kraljici pohorskih vasi Ribnici na Pohorju. Družino petih otrok je preživel očel kamnosek. Otroci so morali že kmalu gladiti temni in težki, toda lepi pohorski granit. Tam je očitno Drago staknil svojo mirno naravo, kajti ali je mogoče za lahkoto premakniti težak kamnit blok? Ni mogoče brez truda rok in spretnosti misli. V temnih dneh majhnega naroda je vsa Vobovnikova družina odšla v gozdove. Partizani so tudi mali Drago, opravljal drobnejša obveščevalna

in kurirska pota. Zelo je Draga prizadelo 20. januarja 1945. Oče je padel na samem pragu svobode:

»Gimnazijo sem opravil na Ravnah, slavištiko v Ljubljani. Pot me je po opravljeni vojaščini zanesla v smledniški vzgojni dom. Odtod sem potoval na Jesenice v železarsko industrijsko šolo, pa v Kranj na poklicno šolo in podobno v Ljubljano. Nazadnje sem pristal na Republiškem sekretariatu za ljudsko obrambo, kjer delam kot samostojni svetovalec.«

Kako na hitro predstavljena pot človeka. Nikjer besede o delovnih brigadah, predsednikovanju društva koroških študentov, o nenehnem stiku z mladino, o učenju slovenščine razredov, neukih našega jezika. V sivih očeh Draga Vobovnika in njegovem malce pogrkujočem glasu je namreč zaslutiti človeka, ki mu ni vseeno, kaj se dogaja z drugim človekom. Vedno je znal prisluhniti duši, hrepenenju, odkritjem drugih ljudi. Nekoč, v mladeniških časih, ga je slaba po znanju in odkrivanju naše samobitnosti vodila tudi v študiranje in pretipkavanje Speransovega »nacionalnega vprašanja«. Knjigo in dognanja najbrže še danes skrbno hrani v kottičku svojega srca:

»Ni mi preveč za morje. Sem rajši hribolazec. Imam hudo vrtoglavico, vendar sem zlezel na Triglav. Vsak Slovenec, ki ni prehudo bolan, bi moral to storiti. Mene so dobredno privlekli tja gor, navzdol pa je bilo megleno in tako nisem videl prepadov.«

Drago Vobovnik se v prostih dneh umakne na kmetijo pod Trojanami. Tam za svoje veselje prideluje poljščino, išče svoj mir v zelenih gozdovih in fizičnem delu. Take urice najbrž prinašajo toliko svežine, da se je človek pripravil pametno, gospodarno in načrtno spopadati z vsakdanjim življenjem...

Bogomir Šefic
Foto: Marjan Ciglič

Številne kulturne prireditve ob 8. februarju

Ob slovenskem kulturnem prazniku so se po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih zvrstile številne kulturne prireditve, ki so privabile veliko obiskovalcev. KUD Svoboda iz Šentvida je pripravilo večer slovenskih narodnih pesmi in plesov, na katerem so nastopili učenci SS za elektriko, dekliški pevski zbor Rozke Usenik in folklorna skupina »Dekorativna«.